

Vergaderjaar 2024–2025

33 529

Gaswinning

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

Nr. 1293

BRIEF VAN DE MINISTER VAN KLIMAAT EN GROENE GROEI

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 23 april 2025

In Nederland werken we hard aan een toekomstbestendig energiesysteem. Terwijl we dat doen, is het essentieel dat we zorgen voor een betrouwbare, betaalbare en weerbare energievoorziening voor vandaag en morgen. De huidige geopolitieke ontwikkelingen maken één ding duidelijk: Nederland moet minder afhankelijk worden van buitenlandse energiebronnen. Daarom zet dit kabinet zich in voor een divers aanbod van energie. Aardgas speelt hierbij in de komende decennia nog een belangrijke rol, in de overgang naar een CO₂-neutraal Nederland.

Om de gasleveringszekerheid te borgen, bouwt het kabinet voort op eerdere maatregelen om de vraag naar gas te verminderen. Tegelijkertijd wordt ook de import gediversifieerd en de nationale productie op de Noordzee geoptimaliseerd. In lijn met het regeerakkoord is afgesproken om een sectorakkoord te sluiten, waarin de overheid en de sector samenwerken aan een stabiel investeringsklimaat en voorspelbaar beleid.

Daarom treft u hierbij het **Sectorakkoord Gaswinning in de Energietransitie**, dat in samenwerking met branchevereniging Element NL, haar leden en Energie Beheer Nederland (EBN) tot stand is gekomen.

Verantwoord gebruik van Noordzeegas

Een belangrijk doel van het akkoord is het vergroten van de productie van aardgas uit kleine velden op de Noordzee. Dit biedt aanzienlijke voordelen: het verkleint onze afhankelijkheid van geïmporteerd gas, verlaagt de CO₂-voetafdruk omdat geïmporteerd gas een hogere CO₂-uitstoot kent dan gas geproduceerd in eigen land, en genereert inkomsten voor de Nederlandse staat. Nederland is sinds 2018 netto-importeur van aardgas en importeert dus al enkele jaren meer aardgas dan het exporteert. Het hier in Nederland gewonnen aardgas wordt vooral in Nederland en Noord-West Europa verhandeld en gebruikt en draagt daarmee bij aan de gasleveringszekerheid van Nederland en haar

buurlanden. Zoals HCSS in haar rapport van juli 2023¹ stelt, is de invloed van de toekomstige Nederlandse gasproductie op de Europese gasprijs weliswaar beperkt, maar heeft de gezamenlijke Europese gasproductie, inclusief de Nederlandse productie wel een grote invloed. Hoe lager namelijk de Europese gasproductie, des te groter de invloed van LNG-producenten op de gasprijs.

Zonder aanvullende maatregelen zal er nog slechts 35 miljard m³ worden gewonnen op de Noordzee, en zou de bestaande olie- en gasinfrastructuur op zee binnen tien jaar verdwijnen. Dit zou leiden tot een grotere afhankelijkheid van import en de gemiste kans om bestaande infrastructuur in te zetten voor de energietransitie. Technisch gezien is er nog een potentieel van circa 150 miljard m³ aardgas op de Noordzee, waarvan naar schatting 100 miljard m³ onder de juiste omstandigheden economisch winbaar is. De maatregelen in dit akkoord zullen naar verwachting leiden tot een extra productie van 65 miljard m³ aardgas.

Naast de winning van aardgas, vinden er op de Noordzee ook andere activiteiten plaats. De afspraken die in het Noordzeeakkoord (NZA) zijn gemaakt over onder andere de afweging van de verschillende belangen, blijven onverminderd van kracht. Ook de afspraak dat de productie van aardgas op de Noordzee altijd onder het volume van de binnenlandse vraag blijft, blijft van kracht. Hier stuurt het kabinet op door bij nieuwe en actualisatie van winningsplannen instemming te verlenen tot en met 2045, waarbij periodiek bekeken wordt wat de ontwikkeling van de binnenlandse vraag is en wat de verwachte productie zal zijn. Wel blijft er ruimte voor maatwerk indien dat op een later moment nodig blijkt te zijn, bijvoorbeeld als blijkt dat er na 2045 toch nog gas nodig is voor de binnenlandse vraag en dat passend is binnen de klimaatdoelstellingen. Die afweging zal op dat moment gemaakt moeten worden.

Efficiëntere samenwerking voor gasproductie

Om de gaswinning op de Noordzee efficiënter en duurzamer te maken, wordt middels het sectorakkoord eerst en vooral ingezet op een nauwere samenwerking binnen de sector. Dit wordt ondersteund door een regioprogrammering voor de Noordzee, geïnitieerd door EBN.

Met een «*One-operator approach*» wordt gezamenlijke prioritering en planning mogelijk. Deze nieuwe aanpak zorgt voor verlaging van de kosten en risico's en draagt bij aan het verbeteren van de individuele business case van een project. Het wordt daardoor aantrekkelijker voor bedrijven om te investeren in nieuwe projecten. Door een Industry Code of Practice te ontwikkelen, spreken bedrijven af dat vergunningen worden overdragen aan andere operators als zij besluiten een gebied niet te ontwikkelen, waardoor potentieel gas alsnog toegankelijk wordt. De regioprogrammering biedt daarnaast duidelijkheid over geplande werkzaamheden, toekomstig ruimtegebruik op de Noordzee van deze sector en de benodigde vergunningen.

Sneller en transparanter vergunningenproces

Het vergunningenproces kan sneller, transparanter en voorspelbaarder zonder afbreuk te doen aan de kwaliteit en de zorgvuldigheid van het proces. Daarom heeft het kabinet samen met de sector werkafspraken gemaakt over het vergunningenproces. Het Ministerie van Klimaat en Groene Groei zal in een vroeg stadium worden geïnformeerd over

¹ Aardgaswinning in Nederland: Impact op betaalbaarheid, leveringszekerheid en klimaat:
Aardgaswinning in Nederland: Impact op betaalbaarheid, leveringszekerheid en klimaat – HCSS

voorgenomen projecten en voorgenomen aanvragen om zo beter te kunnen prioriteren. Waar nodig vindt een vooroverleg plaats, zodat technische en procedurele aspecten tijdig worden besproken. Ook de adviseurs die geraadpleegd worden ten behoeve van het afwegen van de vergunningsaanvraag, kunnen hier voor worden uitgenodigd. Het kabinet blijft zich inspannen om, in het kader van een stabiel beleid, met een voorspelbaar proces, binnen wettelijke vereisten en redelijke termijnen tot een besluit op een aanvraag te komen.

Verhogen van opsporingsactiviteiten

Een verhoging van het aantal opsporingsactiviteiten is essentieel om de gasproductie te optimaliseren. Het kabinet onderzoekt daarom maatregelen om financiële risico's aan de voorkant te verlagen, zoals een groter aandeel van EBN in specifieke opsporingsprojecten op de Noordzee. In het Commissiedebat mijnbouw van 3 april jl. is toegezegd in deze brief aan te geven hoe dit wordt vormgegeven. Deze voorgenomen maatregel is opgenomen in het wetsvoorstel Wet bestrijden energieleveringscrisis, dat eerder van 26 februari tot 26 maart dit voorjaar ter internetconsultatie heeft gelegen. Onderdeel van dit wetsvoorstel is dat EBN via het grotere aandeel het risico op zich neemt op het niet aanwezig zijn van voldoende winbaar gas (ook wel een «droge put» genoemd). Daarom worden aan de voorkant afspraken gemaakt op welke wijze de operator verplicht is om zich terug te kopen bij een succesvolle boring en de extra premie die daarbij verschuldigd is. Daarmee wordt uiteindelijk het risico op een «droge put» collectief door de markt gedekt. Deze maatregel wordt alleen ingezet als sluitstuk. Operators moeten aantonen dat zij de andere mogelijkheden voor investering in het betreffende opsporingsproject hebben verkend.

Gaswinning op Land

Het bijgevoegde sectorakkoord richt zich grotendeels op de gaswinning op de Noordzee. De afspraken voor gaswinning op land worden nader uitgewerkt. Voor de gaswinning op land zijn deels andere maatregelen nodig, omdat de gaswinning op land ook andere knelpunten kent, wat om andere oplossingen vraagt.

De afspraken voor gaswinning op land zullen duidelijkheid moeten gaan bieden over de verantwoorde afbouw van gaswinning op land en over de voorwaarden waaronder deze gaswinning nog plaats zal kunnen vinden. Deze afspraken moeten bijdragen aan het vinden van een balans tussen enerzijds de zorgen van inwoners en regionale bestuurders, en anderzijds de belangrijke functie die gaswinning op land nog heeft. Zoals toegezegd in de Kamerbrief van 6 december 2024² wordt de Kamer hierbij geïnformeerd over het proces hoe de afspraken voor de gaswinning op land tot stand gaan komen.

Gestart is met het definiëren van de onderwerpen waarover het kabinet en de sector aanvullende afspraken met betrekking tot gaswinning op land willen maken. Die onderwerpen staan opgenomen in artikel 10 van het bijgevoegd akkoord en zien in ieder geval op: (i) de wijze waarop de omgeving betrokken wordt bij gaswinning op land; (ii) waar (mogelijk) wel en niet gas gewonnen wordt, met een duidelijk afbouwpad; (iii) de voorwaarden voor het verantwoord winnen van gas op en de communicatie daarover; (iv) batendeling en andere financiële zaken; (v) aanvullende proces- en kwaliteitsafspraken ten aanzien van vergunningverlening; (vi) abandonnering en nazorg. Op dit moment worden deze onderwerpen in overleg met de sectorpartijen nader uitgewerkt. Daarbij

² Kamerstuk 33 529, nr. 1264

wordt ook de inbreng van regionale overheden meegenomen. Na overleg met regionale overheden (waaronder provincies) worden de uitkomsten samengebracht en uitgewerkt in concrete bepalingen. Streven is om voor het zomerreces afspraken over gaswinning op land vast te stellen waarna deze integraal onderdeel zullen uitmaken van het hier voorliggend Sectorakkoord Gaswinning in de Energietransitie.

Met het afsluiten van bijgevoegd akkoord wordt een belangrijke bijdrage geleverd aan een betrouwbaar, betaalbaar en weerbaar energiesysteem voor Nederland, en wordt de stabiliteit en voorspelbaarheid van het overheidsbeleid verstevigd. Tevens wordt het belang van de Nederlandse gaswinning onderstreept en wordt het startschot gegeven voor een intensieve samenwerking tussen alle betrokken partijen.

Samen werken we aan een stabiele, betaalbare en duurzame energievoorziening voor Nederland voor nu en in de toekomst.

De Minister van Klimaat en Groene Groei,
S.T.M. Hermans